

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 16. (76.) évf.

1. szám. 2006 január

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Isten nevével

Szeretett Híveim, Lelkesztársaim! Isten nevével ajkunkon és szívünkben indulunk az új esztendő útján, és kérjük őt: „Oh Uram, segíts most, oh Uram, adj jó előmenetelt!” Telve vagyunk a hála, az öröm és reménység érzéseivel a megtett útszakaszért s az előttünk álló jövőért. De vigyünk magunkkal útravalót is, hogy emberként élhessünk Istennek tetsző életet. Az új esztendőben legyen ez a felelősségérzet.

Isten az embert társas lénynek teremtette. Ez azt jelenti, hogy az embert nem hagyja érintetlenül a másik közelsége, viszonyul hozzá. Ennek a viszonyulásnak egyik formája az, amikor felelősséget érez a másik iránt. A kaini állásponttól – „avagy őrizője vagyok-e az én atyámfianak?” – az evangéliumi szemléletig – „egymás terhét hordozzátok” – természetesen hosszú az út, és aszerint, hogy kinek mi a hivatása, milyen érzékeny a lelkiismerete, messzire tekintő az intelligenciája és forró a hite, a felelősségérzetnek és -tudatnak igen sok változata jelentkezik.

A felelősségérzet körét és tartalmát a megbízás, a hivatás határozza meg. Felelősséggel annak tartozunk, aki megbízatásunkat adta, és az iránt érzünk, akire ez vonatkozik. Az édesanya gyermeke, a próféta Isten törvénye iránt érez gyöttrő és aggódó felelősséget, és mindenik megbízójának, teremtőjének, Istennek tartozik felelősséggel. Mennél magasabb rendű ez a hivatás, annál nagyobb a felelősségérzet köre is.

A felelősségérzet intenzitását hivatástudatunk foka méri. A felelősségtudat abban a szívben él és lángol, amely érzi, hogy neki hivatásán túl személy szerint is köze van az emberekhez, közösségekhez, eszményekhez, értékekhez. Ezért a felelősség következményeiben mindig bizonyos védelmet és harcot jelent. Védelmet azok számára, akikre irányul, és harcot azokkal szemben, akik ellenségei annak a sze-

mélynek, közösségnek, eszménynek vagy értéknek. Így lesz a felelősségérzetből felelősségvállalás, tehát magatartás: kiállítás, kockázatvállalás és önmegtagadás.

A nagykorú ember maga felelős a cselekedeteiért. A lelkéért is. Istentől kapott mindent, tehát neki kell számot adnia mindennel. Semminek sem korlátlan ura, csak sáfára, aki vagyonát éppen úgy sáfárkodásra kapta, mint tudását és egész lelki örökségét. Mennél nagyobb a vagyon és a lelki örökség, annál nagyobb a felelősség. Ezért a hívő embernek, mint Isten gyermekének, felelősnek, de hűségeseznek is kell lennie, aki azon a helyen és megbízatásban, ahová állítatott, és azokkal a tehetségekkel, amelyeket kapott, becsülettel, felelősen és hűséggel sáfárkodik, a többre biztatás reménységében.

A felelősségérzet, mint emberi létünk egyik meghatározó értéke, az elmúlt év leg-

nagyobb ajándéka volt, amellyel életünk gazdagodott, mert Isten azt szemünk látókörébe és szívünkbe helyezte. Ha visszatekintünk, és számba vesszük az eseményeket, úgy tapasztaljuk, hogy az áldások és eredmények mellett leginkább a soha nem látott, világszerte romboló természeti katasztrófák, s nyomukban a pusztulás, az emberi szenvedés és fájdalom állt egyéni és közösségi életünk középpontjában. Mintha a természet vak erői kiszabdultak volna a Gondviselés törvényekkel irányító ellenőrzése alól. A látvány, amint felsírt bennünk a költő felismerése: „odalett az emberek vetése”, nemcsak megrendített, hanem egy pillanatra megbénította tudatunkat és életünket. De csak azért, hogy utána hatalmasabb erővel törjön fel az együttérzés, a segítőkészség új erőt és lendületet adó lelkiülete. Az emberi életet és javakat elsodró szennyes árból egy új drága kincs emelkedett ki: az egymásra odafigyelő és egymást a szeretetben felelő vállaló emberi felelősség. Megnyíltak a

folytatás a 4. oldalon

Dr. Szabó Árpád püspök

A napsugarat nem lehet eltaposni!

Új esztendei indulásunkat, jövőt fűrésző tekintetünket az a bizonyosság és felismerés kell betöltse – erőt, biztatást, bátorítást adva –, hogy a napsugarakat nem lehet eltaposni, Istenbe, jóságba, szépségbe és szeretetbe vetett hitünket nem lehet kioltani.

Sok minden történt velünk és az emberiséggel, e föld lakóival az évszázadok, évtizedek s az elmúlt esztendő során is. Voltak napfogyatkozások, természeti katasztrófák, háborúk, vérengzések, emberetlen kegyetlenségek – még a hit nevében is. De nemcsak voltak, ma is vannak pusztítások, éhínségek, gyűlölködések, az élet semmibe vevése, csalódások és reményvesztések, hivatalok packázásai, a hatalom birtokosainak visszaélései – kiábrándultság.

Mi az, ami mégis megtartotta annyi vérszen, megpróbáltatáson keresztül is az embert? Mi az, ami erőt, biztatást adhat ma is, a sokszor porba hullt és porba sújtott ember számára, hogy felemelkedjék, ha nem Istenbe vetett bizalma, hite és reménye? Hogy önmagára találva a lelkét – ezt az Istenhez fűző kapcsot – újra felfedezve, megbecsülve, vele és általa járván az élet útját, közösségben tudjon élni teremtőjével, alkotójával, mennyei Atyjával.

Mint ahogy valamikor Mózes szólt népéhez, nekünk is figyelmeztetnünk kell népünket: „Csak vigyázz magadra, és őrizd jól a te lelkedet, hogy el ne felejtkezzél azokról, amiket láttak a te szemeid, és hogy el ne távozzanak a te szívedből teljes életedben, hanem ismertesd meg azokat a te fiaiddal és fiaidnak fiaival.” (5Móz 4,9) S „vajha így maradna az ő szívük, hogy félnének engem, és megtartanák minden parancsolatomat minden időben, hogy jól legyen dolguk néki és az ő gyermekeiknek mindörökké!”

Jövőt kémlelünk, fűrészkünk: az előtünk álló időt. Ez a jövő nemcsak a miénk, de elsősorban gyermekeinké és unokáinké. Mit viszünk magunkkal útravalóul és mit adunk nekik? Változik körülöttnk a világ, sok-sok ráhatás ér bennünket. Mit veszünk át belőle? És milyen úton megyünk? Meghalljuk-e az apostol figyelmeztetését: „A lélek útján járjatok!” S a lélek útját is tisztítani kell, tisztán tartani, egyengetni, mert belepi a közömbösség, elárasztja a bántás, a megnemértés vize.

Milyen jó annak, aki meleg otthonból, a szeretet simogató, biztató, erőt és reményt adó együttérzésével indulhatott az új esztendőbe! Lelkét fel tudta emelni – hálával és köszönettel – Isten felé!

S nemcsak önmagáért köszönte meg a megtartást, kérte a további segítséget, de szeretteiért is tudott imádkozni. S még ennél is többet érzett és értett meg az élet csodálatos valóságából az, aki úgy lépte át az új esztendő küszöbét, hogy népére s az emberiségre kérte Isten áldását.

Gyermeki elképzelés, hogy életünk útján valamit is befejezettek tekinthetünk, hiszen maga az élet: „folyam”. Elindul a forrásból, és megy-megy előre. S milyen változó is az útja: felbuzog, csörgedez, majd zúglatva vágat, méltóságteljes folyammá duzzad, kiteljesül. Magába fogadja a sok kis vizeket, csermelyeket, patakokat, kisebb-nagyobb folyókat. Magába fogad, kiegészül.

Magába fogad! Álljunk meg egy pillanatra az Isten teremtette természet, szemünk előtt levő, e csodálatos figyelmeztető, kijelentést hordozó útmutatásánál. Abból a kis forrásból, érből, csermelyből sohse lenne folyó és folyam, ha nem fogadná be a mellette lévő vizeket. Kiszáradna, elsovadna, eltűnne, nem is tudnánk róla. S ki fakasztja a forrást? S ki jelöli ki útját, ha nem teremtője, alkotója, az Isten? S csak így válhat valóra a forrás álma: a tenger. De soha el nem jutna egyedül. Csak úgy juthat el, ha összeölelkezik sok kis társával, s együttes erővel győzik le az akadályokat, biztatják, erősítik egymást, egyek lesznek a hitben, hogy elérjék a tengert.

folytatás a 4. oldalon

Kiss Károly

A jövő küszöbén

Uram, amikor karácsonykor, Jézus születésének ünnepe táján lezárul egy esztendő, és becsukódnak a kapuk a múlt mögött, s míg ugyanakkor egy másik küszöb elé érkezünk, az újabb kapu helyes megnyitására kopogtatunk nálad.

Kopogunk, hogy megnyitassék számunkra a jövőbe, a Fény felé vezető út, hogy lelkünkben immár a szent karácsony, a születés bizonyosságával feltöltődve és megerősödve, minden salaktól, lelki iszaptól, testi szennnytől megtisztulva léphessünk be a még érintetlen, patyolat Újba.

Ott állunk a küszöbön, tétovázva talán, mégis új fogadalmakkal és hittel nézve a belépés elé. Lehet, hogy csak beteljesületlen álmok várnak ránk, de az is lehet, hogy a lehetőségek, a kibontakozás, megvalósulás, a béke, a szeretet, az emberséges világ vár ránk. Olyan világ, amelyben épp úgy kell küzdeni a mindennapi betevőért, mint az elmúlt esztendőnkben, mégis valahogyan másképpen, más szinten, más eszközökkel, más

hozzaállással. E küszöbnél természetesnek tartjuk a visszatekintést is legalább egy esztendő távolába, amelynek hónapjai – mint a tizenkét tanítvány –, a négy évszak – akár az evangélisták – már csak egy másodperc „mindenhatóságába” sűrűsödik, hogy könnyebben áttekinthetővé legyen számunkra a háromszázvalamennyi dolgos nap, amelyeken téled kapott talentumainkat kamatoztattuk vagy elherdáltuk.

Bár ez az esztendő-eleji új küszöb nem minden halandó számára utolsó, számadást kell vetnünk tetteinkkel, bűneinkkel, erényeinkkel épp úgy, mintha ebben a végtelenül sűrű másodpercben a te színed előtt állnánk, téled várva végleges, boldogító vízumot a vágyva vágyott Országba.

Engedelmeddel, Uram, bűneinket megbánva és megbocsátva, lelkünkben megújult hittel és reménységgel hadd kopogtassunk a jövő kapuján. S amikor beléphetünk, végezhesük becsületesen a ránk bízott feladatokat, azokat az emberi teendőket, amelyeket te bízol ránk.

Hála szent nevednek, hogy velünk voltál a múlt küzdelmeiben, és velünk leszel továbbra is. Ámen.

Simó Edmund

2004. augusztus 11-én a Gerice-II konferencián Kolumbán Gábor főgondnok az erdélyi és a magyarországi unitárius egyházak viszonyát elemző előadást tartott. A két egyház kapcsolatában megmutatkozott feszültségek feloldására a 2005. augusztusi, „Magyarországon élő erdélyi származású és magyarországi” unitáriusok számára szervezett budapesti találkozó fontos lépésnek bizonyult. Októberben *A számok és a halogatás* cím alatt tettük közzé Kolumbán előadásának bevezető gondolatait, decemberben pedig a közeledést elnehezítő, mestersegesen gerjesztett „határosodásról” volt szó (*Határtalanítás*).

Méhkas-ápolás

Önismeretünk, stratégiai gondolkodásunk és „külső kapcsolataink” alakítása mentén sürgős revízió alá kell vennünk szemléletünket „az unitáriusok létszáma” kérdést illetően. Hagyjuk már egyszer abba, hogy cselekvésképtelenségünk magyarázatára állandóan a „kis létszámot” kapjuk elő! Abból, hogy egy közösségnek a létszáma kisebb, mint egy másiknak, önmagában semmi nem következik. Ne próbáljuk az el nem végzett munkát, az elhalasztott teendőinket, az oda-nem-figyelésünket azzal magyarázni, hogy kevesebben vagyunk, mint, mondjuk, a reformátusok vagy a katolikusok. Ne ítéljük semmilyen közösséget halálra csak azért, hogy „fogy a létszám”. Hogyha 1990-ben Énlakáról eldöntöttük volna, hogy ki fog halni a falu, mert előregedett, akkor ma talán nem lenne sem egyház, sem turizmus, sem semmi a faluban. Ne folytassuk a Ceaușescu által elkezdett falurendezési projektet. Figyeljük meg: úgy beültették a fejünkbe a nyolcvanas években, hogy ki fognak halni közösségek Erdélyben, hogy el is hittük. Olyan szemléletre van szükség, hogyha egyetlen emberünk sem lakik ott állandóan, de tulajdon van, templomunk van, paplak van, akkor azt tartsuk rendben! Legyen gazdája annak a helynek – ember majd kerül. Eljön az idő, amikor a feladat csak annyi lesz, hogy be kell lakni. A feladatainkat végezzük el, még akkor is, ha ott nincs egyetlen hívünk sem!

De közösségeink típusain is el kell gondolkodnunk. El kell fogadnunk, hogy közösséget építeni úgy, ahogy több száz éven keresztül történt, ma már nem lehet. Más típusú közösségekre van igény és szükség. Ezelőtt kétszáz évvel az volt közösségben, aki a másikat meg tudta érinteni. Ha nem láttam – nem volt szomszédom. Ha nem találkoztam vele minden nap – nem tudtam vele közösséget alkotni. Ez ma már nem így van. Nézzük meg a világon: olyan közösségek jelennek meg, amelyeknek tagjai az életben soha nem látták egymást. Hol találkoznak? Leginkább az interneten. Leveleznek, képeket küldenek, többet tudnak egymás életéről, mint én a lakótársamról vagy a szomszédomról. Figyeljük meg, hogy a technika olyan eszközökkel ad a közösség kialakítására, amelyekkel mi még nem élünk. Máiig nincsen a hazai unitáriusok között – legalábbis én nem tudok róla – egy olyan közösség, amely ezeket az eszközöket használná. Kivéve persze a levelezési listákat, ahol egymást szokták szidni különböző ürüggyel. Dicsérni is szokták. Ez azonban nem közösség, még csak információforrás és -csatorna.

Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a szükségletekből kell kiindulni. Bármit akarunk is tenni, meg kell vizsgálni, milyen emberi szükségletet akarunk kielégíteni vele. Meg kell látnunk és ki kell mondanunk, hogy atyánkfiai azért tudnak elmenni Magyarországra dolgozni, mert ott munkaerőhiány van. Ezt egyetlen magyar kormány sem volt képes elmondani. Evidencia, hogy ezek az emberek állást kapnak Magyarországon. Sokáig azt mondták: „feketén” dolgoznak, azért kapnak állást. Lám-lám bevezették a munkavállalási vízumot – és így is talál-

nak munkát. Vagy nézzük meg az orvosainkat, tanárainkat. Ők azért mehettek el, mert Magyarországon szükség volt rájuk, és nagyon sokan közülük azért keltek útra, mert itt nem volt rájuk szükség – legalább is így érezték.

Mi a „szerepük” az Erdélyből Magyarországra települőknek? Amikor valamilyen, nekünk igen fájdalmas folyamat nagyon erőteljesen működik, akkor legalább annyit meg kell tennünk, hogy kérdezzük az Úristent: jó Atyánk, ezt miért engeded? Ha erre a kérdésre nem kapunk választ, akkor még mindig gondolkodni kell. Én kaptam választ erre a kérdésre, és nem átalom, sőt szeretném ezt a választ elmondani. Nekem ugyanis elmentek a gyermekeim, s ez nekem fáj. A válasz, amit a kérdésre kaptam: azért mennek el az erdélyi emberek Magyarországra, mert ez a folyamat az egységes magyar tudat megszületésének, létrehozásának, megerősítésének momentuma. A magyarországi magyaroknak szükségük van arra, hogy erdélyi emberek kultúráját, mentalitását, gondolatvilágát megismerjék. A látszat ellenére igenis szükségük van arra, hogy eljöhessenek Erdélybe, és nekünk is szükségünk van arra, hogy eljöjjenek. El kell hogy jöjjön az az idő, amikor a Kárpát-medencében egységes magyar identitástudat fog újra megjelenni. De ahhoz, hogy ez az egységes magyarságtudat megszülethesse, ahhoz az erdélyi magyarnak felemelt fővel kell elmennie Magyarországra, és erdélyi magyarként kell ott megnyilvánulnia. Ha meg kell változnia, „szerepet kell játszania” vagy át kell alakulnia, akkor sajátos küldetését nem fogja tudni betölteni. Ezért nekünk, erdélyi unitáriusoknak kötelességünk az elment erdélyi magyaroknak segíteni abban, hogy erdélyi magyarként tudjanak Magyarországon élni. Ha az elment „kicsaptuk”, mint a kutyát, akkor nem tudja elhozni a munkatársát, barátait. S ha megházasodik – hát elhozná a családját. Hogy fog emberként viszonyulni a szülőföldjéhez, ha „kitették” őt, és nincs hova hazahozza társát?

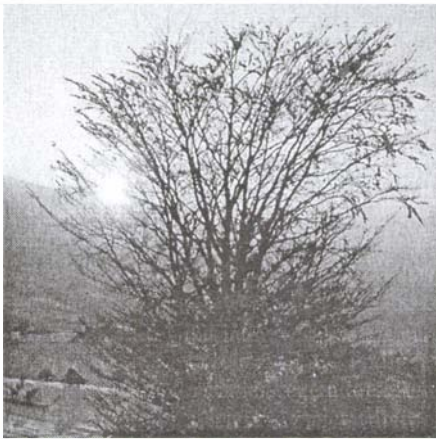
Befogadó intézmények létesítéséről kell gondoskodni. A gondozói munka, a szórványgondozás, az innen elment emberek lelkiigondozása érdekében az egyik cél, hogy egységesítsük az egyházak ilyen irányú cselekvéseit. Ez azonban csak kis része a teendőnek. Ezt megelőzően nagyon sok munkát el kell végezni Erdélyben. Például rendbe kell hozni az összes paplakot. A hazajövők legelőször a papot keresik fel, akitől úturalót nyertek. Legyen a pap háza olyan központ, ahová bármikor, bárhol visszamegy lehet térni! Ehhez az is kell, hogy a pap le tudja fektetni azt a vendéget, és el tudja őt látni. Nehogy az történjék meg, hogy „már megint hoztak a nyakamra tizenöt embert”. Az amerikaikkal is úgy vagyunk: „jó, hogy vannak, de többen ne jöjjenek.” Költségek vannak, jelentős pénzkiadással jár mindez, időt vesz igénybe – és így tovább. Ebben is meg kell változtatnunk a szemléletünket. Beszélünk kell arról magyarországiakkal, amerikaikkal, hogy ennek az itthon-otthonteremtésnek a költségeit közösen kell vállalni. Ha a szellemi centrum Erdély, ha a gyökerek ápolása a mi feladatunk, akik itt élnek, akkor ehhez hozzá kell hogy járuljanak azok is, akik csak időnként jönnek haza, vagy vendégként érkeznek. Legyen az erdélyi Unitárius Egyház olyan, mint egy méhkas! A kirajzott méhek mindig tudják, hogy hová kell hazatérni. Ha úgy alakult az emberek sorsa, hogy máshol van dolguk, ne azt mondjuk meg nekik, hogyha elmész, a méhkast felégetjük, hanem azt mondjuk meg nekik, hol a bejárat a kasba. Akik itt maradnak, azoknak a méhkast folyamatosan működtetni kell. Ez a „méhkas-ápolás” része kell hogy legyen a magyarság szellemi fejlődési folyamatának. Márpedig a magyarság Erdély nélkül – mint ahogy a többi elszakadt országrészek nélkül is – csonka marad, nem tudja az egységes tudatot kialakítani. Nekünk abban kellene szövetkeznünk, hogy kinek mi a dolga, mit kell elvégezni a saját hatáskörében ahhoz, hogy ez az egységes tudat kialakuljon.

Kolumbán Gábor

A napsugarat...

folytatás a 2. oldalról

A ma emberi életének egyik legfájdóbb, legszomorúbb jellemzője a szétesettség. „Mindenki megy a maga útján, s találkozunk néha a sivatagok Jákób kútján.” Az ember felnőtté válásáról beszélünk, a tudomány és a technika csodálatos eredményeiről. De a tudomány az élet mibenlétének ismeretére máig sem jutott el, mert az életet a minősége határozza meg. Szemünk csak a formát látja, veszi észre, erre összpontosul a figyelmünk is. Pedig ez csak a külső. A forma lényege a tartalom, s ez a tartalom: a lélek. Az élet valamelyes megértéséhez belső látás szükséges, a lélek látása. Milyen szépen fejezi ki ezt a költő: „Ó titkok titka / a földön itt lent / belülről nézzen / mindenki mindent, /

szemet és szívet / harcot és békét! / Áldja meg az Úr / áldja meg az Úr / a belülről látók / fényességét!” (Dsidá Jenő)

S mindezek után kérdezhetjük: vajon az-e a felnőtté válás, amikor az ember elhagyja apját-anyját, sokszor gyermekét, a szülői házat, szülőföldet, anyanyelvét, amelyen beszélni, imádkozni tanult, s gyökerét, népét, egyházát, nemzetét? Amikor elszakítja azt a lelki köteléket, amely Istenhez és embertársához kötötte és kötheti, amely növekedését, emberré válását elindította, s biztosíthatja?!

Nem akarja észrevenni, hogy ezért vált sivárrá, szürkévé, fénytelené az élete, ezért van tele panasszal az ajka és a szíve. „Be jó volna újra örülni / fáradt szegény látásomat / zöld pázsit-kendőbe törülni...” – ismételteti a költő panaszát. Pedig az örömmel, örülni-tudásnak a lehetősége újra és újra megadatott számunkra. Nem véletlen, hogy karácsony, Jézus születésének ünnepe s az Újév, az újrakezdés alkalmá közel van egymáshoz. Annak születése, aki azért jött, hogy megkeresse és megtartsa azt, ami életünkben megfogyatkozott, elveszett. Aki arra figyelmeztet, hogy az élet több, mint az eledel, több, mint amit a ma fogyasztói tár-

sadalma kínál számunkra. Hogy nemcsak kenyérrel él az ember, szükségünk van, nagyon is nagy szükségünk van a lélek kenyérére s a szellem táplálékára. Hogy meg kell változnia életlátásunknak, újra egybe kellene hangolnunk a széttagolódott, egymástól eltávolodott, összetartozását elvesztett testet és lelket! Hogy életünk összehangoltan, azonos ritmusban kell hogy folyjék, hogy valóban élővé váljék, hogy meghalljuk a nekünk szóló, bátorító, megtartó üzenetet: Isten szeret titeket! S szeretetének napsugara az, amely megtartja és kiteljesíti életünket. Ez az, ami emberré tehet. S hogy ez a szeretet mindig ránk sugároz, csak ne forduljunk el tőle, ne az árnyékokat keressük, az élet árnyékos útját járjuk. S aki ezt a fényt magába fogadja, annak szívében nyílik ablak a világra, amelyen keresztül Istenre és embertársra láthat és találhat.

1135-ben Córdobában született Máj-múni, aki *Az orvos imája* című fogadalmat írta. Jó lenne ezt a fogadalmat az egészséges, teljesebb élet érdekében őszinte szívvel elmondanunk Istennek: „Jó és könyörületes Isten, irgalmadban ajándékozz meg azzal, hogy ne legyek nagyravágyó, ne engedj bennem olyan gondolatot ébredni, hogy már eleget tudok. Hanem adjál nekem erőt, időt és kedvet, hogy szüntelenül kiigazítsam ismereteimet, és szert tegyek újabbakra. Erősíts meg engem a nagy feladatomban, mivel a te segítséged nélkül a legcsekélyebb dolog sem járhat sikerrel.”

John Stuart Mill angol bölcselelő pedig így figyelmeztet és vall életfelfogásáról: „Csak azok boldogok, akik nem csupán és nem örökké saját boldogságukra gondolnak, hanem azon vannak, miként lehetne boldoggá tenni másokat, miként tehetnének szolgálatot az egész emberiségnek... Ha így tesznek, meglelik a legnagyobb örömet az életben.”

A hirosimai békeparkban sziklára vésvé olvasható Miekiichi Suzuki költő megrendítő imája, amelyet talán a sintó istenhez intéz: „Add vissza anyámat, add vissza gyermekeimet..., add vissza önmagamat!”

Milyen sok kérés, elvárás fogalmazódik meg bennünk is az új esztendőbe való elindulás napjaiban! Hiszen mi is sokat veszítettünk. „Sok mindenem volt, elveszett / Sok mindenem volt, elfogyott / Sok mindenem volt – elkopott / De ami megmaradt... drága lett / Maradjon meg a hit, remény / Szeretet és az öntudat / És el ne veszítsem soha / Ki mindezt adja: az Urat!” (Fejszés András)

Megtalálni tiszta, igaz önmagunkat, emberségünket, Istenbe vetett hitünket s azt a napsugarat, amelyet Isten bocsát ránk, amely megtart, éltet és áldást ad – ez a legfontosabb. S tudni, rendületlenül bízni abban, hogy a napsugarat nem lehet eltapsolni!

Családoknál járva

Új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, amelyben igazság lakik. (2Pét 3,13)

Örökkévaló Jóság! Szerető édes Atyánk! Minden új év kezdete mintha ismeretlen világba vezetne minket. Pedig, minden új év az elmúltak folytatása, életünk és reményeink továbbálmódása. Hogy más évszámot írunk, csak azért van, hogy „sorrendbe állíthassuk” a múltó és az elkövetkező időt.

Itt és most, Atyánk, a 2006. év kezdetén is hozzád fordulunk kéréseinkkel. Előszörban egészséget kérünk önmagunk, közelben és távolban élő szeretteink számára. Erőt kérünk, hogy a tőled kapott feladatainkat elvégezhessük. Békességet és szeretetet kérünk a világba és gyermekeid között, hogy ezek által teremthessék meg országodat építő munkánk alapja. Adj egymás iránti megértést a népek és nemzetek között, hogy ki-ki megtalálhassa a másokban a testvért, a felebarátot. A te igazságod járja át minden cselekedetünket, szebbé téve a tőled kapott napjainkat. A te oltalmadba ajánljuk életünket, Istenünk, ez új esztendőben is, segíts, hogy jó gyermekeid s a názáreti Jézus hű tanítványai lehessünk minden időben. Ámen.

Benedek Jakab

Isten nevével

folytatás az 1. oldalról

pénztárcák és a szívek, és csodát műveltek: megmutatták, hogy az ember nemcsak farkasa tud lenni egymásnak, hanem kész önmagát legyőzve Isten gyermekeként megnyilvánulni a bajban.

Ezt a felelősségvállalást és önfeláldozó szeretetet, mint célt és irányt mutató drága kincset, vigyük magunkkal az új esztendő ismeretlen útjára. Mutassuk meg, hogy felnőttünk ennek hordozására és gyakorlására. Egyéni és közösségi életünkben, családi, baráti, egyházi, iskolai és társadalmi kapcsolatainkban hordozzuk felelősséggel egymást; mert Isten is felelősséggel visel gondot ránk, és hordozza atyai kezében életünket.

Ezekkel a gondolatokkal és érzésekkel kívánok szeretett testvéreimnek: híveinknek, az egyházközsegek, egyházkörök és az egyetemes egyház lelkesi és világi vezetőinek és minden jóakarató embernek széles e hazában és világon, Isten áldotta boldog és békés új esztendőt!

Elekes Botond

Vitaindító a Dávid Ferenc Unitárius Kutatóközpont megalakításáról

2005 novemberének első hetében volt szerencsém részt venni az ICUU kongresszusán a Barcelonához közeli Montserratban. A kongresszus keretében ellátogattunk Villanuevába, Szervét Mihály szülőfalujába. A helyszínen jó volt látni és tapasztalni, hogy a helyi, mintegy 300 lelket számláló közösség milyen rendkívüli figyelemmel és körültekintéssel ápolja – vélhetőleg legismertebb – szülőltjének emlékét és örökségét. Az amúgy római katolikus közösség korán felismerte, hogy a 3. évezredben milyen lehetőségeket hordoz a Szervét-örökség, és e lehetőségeket megfelelően „kihasználva” miként lehet a szellemi hagyatékot a település szolgálatába állítani.

Nem hivalkodó, de pazar méretű, központi fekvésű kétszintes épületben adtak helyet a Szervét Mihály Központnak. A központ egyrészt ápolja Szervét Mihály örökségét (állandó tárlat mutatja be a nagy reformátor életútját), másrészt helyet ad időszakos kiállításoknak, továbbá tudományos konferenciákat és egyéb rendezvényeket szerveznek. A települést körbejárva egyértelműen kiderült, hogy a Szervét Mihály Központ egyben a falu „nagybetűs” kulturális központja is. Az épület aulájában és utcai homlokzatán különböző emléktáblák őrzik a helyiek megítélése szerinti fontos események emlékét: többek között megtudhatjuk, hogy az intézetbe ellátogatott a spanyol király. Valószínűsítem, hogy Villanuevához hasonló jellegű és méretű településből több ezer van Spanyolországban, azonban kevés olyan van, ahova a királyi család képviselője az elmúlt harminc évben eljutott.

A látottakon, tapasztaltakon eltűnődve merültek fel bennem az alábbiak.

Azt gondolom: ahhoz, hogy a 3. évezred első századának derekán az európai keresztény (és nem-keresztény) közösségek emlékezetében és „tudatában” a Dávid Ferenc tanaira épülő unitarizmus jelen lehessen, ahhoz, hogy komolyan vegyék ezt a vallást, és hogy az (erdélyi gyökerű) unitárius hit és az észak-amerikai „humanista” alapokon nyugvó ún. unitárius-uni-

verzalista gyülekezetek gyakorlata között egyértelmű különbségeket lehessen tenni, meg kell tudnunk mutatni, kik is vagyunk mi, milyen örökséget örzünk stb. E cél eléréséhez talán a leghatékonyabb eszköznek a – munkanevén – Dávid Ferenc Teológiai Tudományok Nemzetközi Kutatóintézete nevű, kolozsvári székhelyű intézmény megalapítása és működtetése mutatkozna. Ha a villanuevaiak a Szervét-örökségre eredményesen felfűztek egy sikeres történetet, miért ne sikerülhetne ez nekünk, kárpát-medencei magyar unitáriusoknak is? Mi bizonyos értelemben előnyben vagyunk, hiszen nem háromszáz, hanem közel százezer ember bázisára építhetjük. Kolozsváron működő akadémiai képzésünk van, a javasolt intézmény indításához szükséges szellemi és személyi feltételek – ha nem is maradéktalanul, de – jelentős részben adottak.

Tisztában vagyok azzal, hogy az intézményalapítás egyrészt személyi, másrészt anyagi kívánalmak együttes meglétét feltételezi. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az általam „megálmodott” intézet „csúcsra járatásához” legalább 15–20 év szükséges (a zöld jelzést követően kb. 2–3 év a koncepció kidolgozása, 4–5 év az intézmény minimális infrastruktúrájának megteremtése, ezt követően legalább 10–15 évre van szükség a nemzetközi elismertség, a szakmai presztízs megszerzéséhez. Két évtized múlva (de akár előbb is) jó esély van rá, hogy ebben az intézményben nyugat-európai vagy észak-amerikai teológiai szaktekintélyek kutassanak, vagy akár egy ún. speciális kurzust tartsanak, továbbá reális célnak gondolom, hogy egy akkorra már akkreditált képzésen (pl. PhD) az erdélyi hallgatók nyugat-európai társaikkal közösen vegyenek részt.

A személyi feltételek biztosításának részleteiről nem kívánok értekezni. Csúppán annyit jegyzek meg erről, hogy az erdélyi és a magyarországi teológusok mellett az Angliában és az USA-ban oktató szaktekintélyekre gondoltam az első körben.

Ami az anyagiakat illeti: teljesen nyilvánvaló, hogy a Kárpát-medencében jelenleg működő két unitárius egyház sem külön-külön, sem együttesen nem tudná saját forrásaikból biztosítani a szükséges anyagi fedezetet. Azt gondolom, erre nincs is szükség, ugyanis – amennyiben a kérdés fontosságát felismerik (és ez sok tekintetben rajtunk múlik) – ilyen és hasonló programok finanszírozására számtalan EU-s pályázati lehetőség van. Ugyanakkor szem előtt kell tartani a romániai és a magyarországi költségvetések lehetőségeit, és nem szabad megfeledkezni az amerikai egyházi és más típusú forrásokról sem.

Két szempontot ismertetek, ami miatt az elképzelést megvalósíthatónak, és nem csupán az ötletek stádiumában már elvetélt vízióknak gondolom. Az EU-nak a felsőoktatási rendszerre vonatkozó kritériumai minden tagállamra (így Magyarországra és nagyon rövid időn belül Romániára) nézve kötelezőek. Az ún. bolognai folyamat a kétszintű felsőoktatási rendszert írja elő. Ebben a koncepcióba kifejezetten beleilleszkedik az általam javasolt intézet létrehozása. Másként megközelítve: ahhoz, hogy a különböző teológiai felsőoktatási intézmények nemzetközi ismertségre és elismertségre tehessenek szert, feltétlenül reformálniuk kell eddigi képzési rendszerüket. Ennek tudnánk mi elejébe menni!

A másik tényező nem tudományos megalapozottságú, inkább személyes tapasztalataimra alapszik: azt gondolom, hogy a zsidó-keresztény kultúra, s azon belül az európai civilizáció vízváltásához érkezett. A nemrégiben Franciaországban lezajlott „események” (még megfelelő kifejezésünk sincs pontosabb leírásukhoz) egy folyamat végének, az évezredes értékek és struktúrák megkérdőjelezéséből és felrúgásából következő válságnak lokális megnyilvánulása. Ennek következtében az elkövetkező évtizedekben Európában újra fel kell hogy értékelődjenek a kulturális identitásunkat keretbe foglaló és meghatározó értékek. Az alapokhoz, többek között az egyházi fundamentumokhoz kell visszanyúlni, amennyiben az eluralkodó káoszt meg akarjuk fékezni és újra Istennel, a természettel, felebarátainkkal és önmagunkkal harmóniában szeretnénk élni. Ebből a perspektívából e folyamatban Dávid Ferenc tanításának, a magyar unitarizmusnak kiemelt jelentősége lehet.

Végezetül: rövid írással társadalmi és szakmai párbeszédet szeretnék generálni unitáriusok és más vallásúak részvételével. A vita számtalan újabb szempontot, pótolhatatlan értéket hozhat felszínre, amelyek összegzése jó orígót jelenthet a „terv” megvalósításához.

Egymásért munkálkodni

*Pap Máriával,
a háromszék-felsőfehéri egyházkör esperesével
Sándor Krisztina beszélget*

S. K.: Hol született, és milyen út vezetett a lelkészi pálya felé?

P. M.: 1970. szeptember 2-án születtem Nagyajtán. Az elemi iskolát otthon végeztem, majd a középiskola első évét a bukaresti magyar líceumban, a következő hármat pedig a brassói *Unireában* (az Áprily Lajos Főgimnáziumot hívták akkor így). Gyermekkorom az olvasás vonzásában telt el. Második osztályos koromtól kezdve magyarul és románul egyaránt olvastam. Nevelőszüleim felemásan viszonyultak ehhez a nagy olvasási lázhoz: egyrészt örvendtek, hogy talán majd értelmiségi lesz belőlem, másrészt félték, hogy öregségükre nem marad támaszuk. Ennek tudható be, hogy bármit kértem – játékot, ruhát, apróságokat –, mindenre szívesen adtak pénzt. Csak könyvre nem. Ezt a nagy gondomat pedig én úgy oldottam meg, hogy nevelőanyukám aprópénz-készletét dézsmáltam, a megvásárolt könyveket pedig a nyitott ablakon át dobtam be a szobába, hogy ne vegyék észre nálam, amikor belépek. Szüleim állatokat tartottak, gazdálkodtak. Kora tavasztól késő őszig jártuk a mezőt. Én a mezőre is mindig könyvet vittem magammal, az ebéd- és uzsonnaszünetekben is olvastam, sőt nagy megbotránkozásukra még a tehenek előtt is (városiak számára mondom, hogy mezőre-menéskor valakinek mindig menni kellett a tehenek előtt). Visszagondolva valóban nevetséges lehetett, amint a könyvet magam előtt tartottam, a tehenek meg a szekérrel bandukoltak utánam. A falubeliek többször meg is jegyezték ironikusan, hogy „ebből a gyermekből pap lesz, akárki meglátja!” Persze akkor ez még viccnek számított. A lelkészi pálya gondolata meg sem fordult a fejemben.

Abban a korban számomra igazi vonzással az irodalom, a zene, a régészet és történelem bírt. A klasszikus zene iránti szeretetemet még a zongoraleckék sem tudták tönkretenni. Egy végtelenül kedves és türelmes zongoratanárnőm volt, sokat tanultam tőle, de gyerekkori élményként megmaradt az, hogy míg a társaim játszottak, addig engem megmosdattak, kiöltöztettek és menni kellett zongoraórára. Ötödikes koromtól egy új világot fedeztem fel a francia nyelv tanulásával, amely kialakította a francia kultúra iránti szeretetemet, Bukarestben egy olyan franciatanárnőm volt, aki a Sorbonne-on végzett. Brassóba kerülve pedig Reiff Pista bácsi ápolta bennem ezt a lelkesedést. Így érettségi után a francia–román szakra próbáltam felvételizni Kolozsváron, sajnos sikertelenül. A következő évet helyettesítőként töltöttem szülőfalumban és Középpajtán. Románt és franciát tanítottam, és készültem egy újabb próbálkozásra. Ez már 1989-ben volt, amelynek vége látványos fordulatot hozott életünkben.

Gyermek- és ifjúkorom idején az egyházközséggel való kapcsolatom elég hullámzó volt. Konfirmálásom után a templomlátogatás csak a nagy ünnepek alkalmaira korlátozódott. 1990 tavaszán kedves pap bácsim, Gál Jenő üzent, hogy beszélni szeretne velem. A beszélgetés alkalmával közölte, hogy lányokat is felvesznek a teológiára, és ő rám gondolt. Az első reakcióm az volt, hogy szó sem lehet róla, én franciatanárnő akarok lenni. Amúgy sem vagyok alkalmas erre a pályára, az egyházközséggel elég laza a kapcsolat, bibliaismeretem gyengécske, mit keresnék én a teológián! Szent meggyőződésem volt, hogy lelkészi pályára csak az mehet, aki rendszeres templomlátogató, aki nagyon jól ismeri a Bibliát, aki gyülekezetének aktív tagja és – mindenek előtt – aki elhivatást érez e pálya iránt. Soha nem kérdeztem meg Jenő bácsit – és most már nincs kit –, hogy mit is látott bennem, ami őt erre a lépésre indította. Ezt az első beszélgetést több hasonló követte, míg végül eldöntöttem, hogy

megpróbálom. Azzal a tudattal vágtam neki, hogyha Istennek ez a célja velem, akkor bejutok. A hír, hogy más pályát választok, nem aratott sikert a szüleimnél. Ők soha életükben nem láttak nő-lelkészt, sőt mégcsak nem is hallottak arról, hogy vannak nők is ezen a pályán. Megpróbáltam lebeszélni, majd végül beletörődtek. Anyagi segítségükkel, de „áldásuk” nélkül indultam el felvételizni Kolozsvárra. Így kezdődött. Máig keserű emlék, hogy szüleim elfogadták a döntésem, szeretettel és nagylelkűen támogattak mindvégig, de kétségeiket, hogy márpedig ez nem nőnek való pálya, nem tudtam eloszlatni.

S. K.: Hogyan alakult élete a teológiai évek után?

P. M.: A kispapi vizsga után Erdő János püspök úr ismertette a lelkész nélküli gyülekezeteket, és Szentivánlaborfalva is közöttük szerepelt. Számomra a gyülekezet nem volt teljesen ismeretlen, mert annak az évnek a pünkösdjén legátusként ott jártam. Ekkor ismerkedtem meg a presbitériummal és a gyülekezet egy részével, akik elmondták, hogy többször kértek már lelkészt Kolozsvártól. És viccesen meg is jegyezték, hogyha nem lesz papjuk, ők átállnak reformátusnak, és viszik a templomot is. A reformátusoknak ugyanis ott csak egy imaházuk van. A választáskor számomra azért volt kedves Szentivánlaborfalva, mert nem egy ismeretlen gyülekezet képe, hanem konkrét emberi arcok jelentek meg előttem.

1995. szeptember 1-jével kaptam meg a kinevezésem a szentivánlaborfalvi unitárius egyházközségbe. Akkor Kézdivásárhely még csak leányegyházközség volt, a gyülekezet lélekszáma akkor és azóta is 190 körül mozog. A legnagyobb félelem az volt, hogy nő létemre elfogadják-e lelkésznek. Ez a félelem alaptalannak bizonyult: nagy szeretettel fogadtak. Ma már tíz évet tudhatunk magunk mögött, örömeinkben, gondokban és a fennmaradásért folyó küzdelemben.

Kinevezésem előtt, 1995 augusztusában kötöttünk házasságot férjemmel, Márkó Lászlóval, majd 1997 februárjában megszületett kislányunk, Abigél.

S. K.: Milyen elégtételek kísérték eddigi munkáját?

P. M.: A gyülekezeti élet legnagyobb eseménye és az összefogás legszebb példája a gyülekezeti termünk kialakítása volt, amelyen öt, megfeszített esztendőn keresztül dolgoztunk. A gyülekezet anyagi hozzájárulása mellett pályázatokból és amerikai testvérgyülekezetünk adományaiból sikerült a terem elkészíteni, és a parókian is nagyméretű javítási munkálatokat végeztünk. Időközben Kézdivásárhely leányegyházközségből társgyülekezetté lépett elő, ott is vásároltunk egy lakást, mely az Unitárius Ház elnevezést kapta. Télen itt tartjuk az istentiszteleteket, a különféle rendezvényeket és a vallásórákat.

Ugyancsak elégtétellel könyveljük el a más felekezetekkel kialakított nagyon jó kapcsolatunkat, amely egyértelműen a faluközösség erősödését szolgálja. Az iskolával kialakított kapcsolatunk nagyon jó, több közös sikeres pályázatunk volt anyagi eszközök vásárlására, rendezvények lebonyolítására. Az elmúlt tíz évben több mint másfél évet töltöttünk távol a gyülekezettől egy tanulmányi ösztöndíjnak köszönhetően. A legszebb ajándék számomra az volt, hogy a gyülekezet a beszolgáló lelkész segítségével önállóan intézte a dolgait. Ezt azért tartom fontosnak, mert a gyülekezet életképességét nagyon sokszor a lelkész jelenlététől tesszük függővé, mindent tőle várunk, holott ha valóban magunkénak vallunk egy közösséget, akkor vállalnunk kell a cselekvést és a felelősséget is.

S. K.: Mivel több az esperes, mint a lelkész?

P. M.: Az esperes semmivel sem több a lelkész-kollegáinál, sőt néha kevesebb: ezt viccesen úgy értem, hogy időnként lelkészi mivoltából átvedlik „rabszolgahajcsárrá”, aki határidőkkel és papirosokkal keseríti meg kollegái életét. A viccet félretéve: többlet talán csak a tapasztalatszerzés lehetőségében van, hiszen az esperesnek megadatik, hogy az egyházközségben levő összes gyülekezetet évente legalább egyszer meglátogassa, megismerje

az egyházközségek szokásait, előjáróit, gyülekezeti tagjait. Ez hatalmas teher ugyan, de hatalmas ajándék is ugyanakkor. Az esperes tulajdonképpen összekötő kapocs a gyülekezetek és az egyházi vezetés között, a kétoldalú kommunikáció elősegítője. Ugyanakkor a körben levő gyülekezetek ügyének képviselője és szószólója is. Az esperesi hivatal nagy kihívását abban látom, hogy közösen jussunk el a húsz gyülekezet magába zárkozó mentalitásától egy közös háromszék-felsőfahéri egyházköri entitás kialakításához – egymás terhének vállalása által.

S. K.: Milyen az esperes és a kör lelkészek közötti kapcsolat? Hát a hívekkel?

P. M.: Hinni szeretném azt, hogy jó, bár erre igazán csak ők tudnának válaszolni. Tíz éve ismerjük egymást, látogatjuk

egymás gyülekezeteit, és próbálunk segíteni egymáson lelkészi munkánk sajátos gondjaiban. Sokat tanultam és tanulok a nálam idősebb kollégáktól, és sokat tanulok a világi vezetőinktől is, akik sokszor hatalmas áldozatokat hoznak Egyházunkért és gyülekezeteinkért. Hálás vagyok mindazoknak, akik előjáróként vagy titulusok nélkül is szívükön viselik közösségeink sorsát, és sokszor a lelkészeket is megszegyenítő kitartással és hittel munkálkodnak a jövődön.

S. K.: Mi az Unitárius Egyház legfontosabb problémája napjainkban?

P. M.: Személy szerint úgy érzem, hogy legfontosabb problémánk az ön- és helyzetismeretünk hiánya, amely mind a gyülekezetek, mind az egyetemes egyház szintjén jellemző. És az egymás iránti felelősség elsorvadása. E hiányok egyrészt a rosszszul értelmezett szolidaritásból, másrészt a konkrét adatok és az azokra épülő tervek hiányából fakadnak. Nem tudjuk, vagy nem akarjuk meglátni korlátainkat, nem tudjuk elkönyvelni veszteségeinket, nem vagyunk hajlandók változni és változtatni. Egyik napról a másikra élünk és homályos a jövőd. Ha teológiailag szép és elfogadott is az Istenbe vetett feltétlen, hívő bizalom, amely nem fürkészi aggodalmaskodva a jövődöt, ez gazdasági és demográfiai szemléletként kész öngyilkosság. Teológiai szempontból felelősek vagyunk minden ránk bízott lélekért, intézményileg azonban csak azoknak köszönhetjük fennmaradásunkat, akik dupla terhet hordoznak, hogy a közömbösöket is megillessa az unitárius elnevezés. Nem tudunk egész egyházközségben vagy egyetemes egyházban gondolkodni, mert a felelősség és cselekvés határait meghúzzuk saját gyüle-

folytatás a 8. oldalon

Egymásért munkálkodni

folytatás a 7. oldalról

kezetünk határainál. Az egyház, de a magyarság demográfiai helyzete sem fog javulni mindaddig, amíg nem leszünk képesek egy szociális háló megszövésére – ahol a többi felekezettel való együttműködés is nagyon fontos –, illetve egyféle szamaritánusi lelkület kialakítására. Ez sajnos jelenleg a gyülekezeteken belül sem működik, így kicsi a valószínűsége, hogy a közeljövőben tágabb közösségeinkre is kiterjedjen. Az önmagunk, a ránk bízottak, illetve az egymás iránti felelősség jegyében a legfontosabbnak egy igazi nagy „leltározást” tartanék: kik és hányan vagyunk, mit tudhatunk a magunkénak, mire vagyunk képesek önerőből, mennyire és mennyiben számíthatunk egymásra. Lehet, hogy ez a leltározás sok csalódást és keserűséget tartogat

számunkra, de helyzetünk valós megismerése előrevetítené jövőnk fejlődési lehetőségeit.

S. K.: Hogyan néz ki a jövő erdélyi magyar Unitárius Egyháza?

P. M.: Ha csak az unitárius hitünk jövőjéről lenne szó, akkor nyugodt lélekkel állítanám, hogy az unitarizmus mint eszmeiség nem fog eltűnni. Mivel azonban a kérdés az intézményre vonatkozik, a válasz sokkal nehezebb. Két olyan fogalom van, amely nehezíti a kérdést: *magyar és egyház*. Vajon a jövőben csak intézményes keretek között képzelhető el, illetve az unitarizmusnak csakis a magyar nyelvterületen van jövője?

Nem tudom a választ a kérdésekre, de hiszem azt, hogy jövőnk attól függ, mennyire ismerjük magunkat a jelenben és mennyire merészek az álmaink. Ez pedig nem egy ember álma és munkája, hanem – Isten segédelmével – mindannyiunké.

Csepp a tengerben

A megvadult Nyikó vágatásának rém emlékei még bennünk élnek – különösen azoknak, akik saját szülőfalunk pusztulásának voltak szemtanúi.

Mint minden ilyen szerű tragédia, ez is megteremtette a segítőkészség és emberi összefogás csodáit. Hogy otthon kicsoda gigászi munka az árvíz károsultak otthonait újjáépíteni, azt innen, a tengerentúlról csak sejtjük.

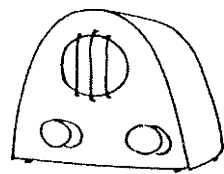
Aminek azonban itt vagyok közvetlen tanúja, az optimizmust sugall. Az Erdélyi-Amerikai Testvérgyülekezeti Mozgalom és az amerikai unitáriusok általában ezúttal jelesre érettségiztek: eddig 275 000 dollárt gyűjtöttek a Nyikó-menti unitárius közösségek megsegítésére. Ebből 100 000 dollár a Veatch Alapítvány adománya, amely templomaink építésébe is nagylelkűen besegített volt. Persze a szükség ekkora árvíz után ennél sokkal nagyobb, mégis, ilyen mérvű megmozdulás és nagylelkűség az amerikai egyházban eddig alig volt tapasztalható. Ami a legszebb benne: jóformán kérés nélkül érkeztek a segélyek.

Ez eddig mindenki által ismert tény. Amit azonban talán senki nem tud – de amire minden erdélyi unitárius büszke lehet –, az az, hogy a tengernyi adományból legalábbis egy jó nagy „cseppnyi” 20 000 dollár – igen, húszezer dollár! – a Nyikó-menti születésű Farkas Dénes esperestől származik. No nem a mellényzsebéből vette elő, és nem is amerikai mecénás utalta át a bankszámlájára. A következő kis történet hadd világitson rá a „titokra”.

Jó tíz évvel ezelőtt a néhai dr. Peter Raible-nek volt egy álma: erdélyi zárandoklat-ügynökséget szervezni. Dénessel pedig késelem nélkül nekiláttunk életre hívni a praktikus álmot. Körbepredikáltuk, -hegedültük Amerikát, rengeteg erdélyi vacsorát főztünk, „szórakoztattuk” az unitáriusokat. Eredmény: az első mikrobusz. És Farkas Dénes szorgalmasan tekerte a volánt – minimálbérért. Az ő álma a program önfenntartása volt – és erre büszke lehet. Mikor eljött az idő, és összegyűlt a megfelelő összeg, megvette a második mikrobuszt. Tíz év alatt a harmadik busz ára is együtt volt már, amikor az amerikai Partner Church Council (PCC) „megszavazta”, hogy a pénz többé nem az erdélyieket illeti – akik megkeresték –, hanem erre a PCC tart igényt. Hiába emlékeztettünk néhányan a kommunista államosítás kísérteties hasonlóságára, a pénz végleg elamerikaisodott. Hasonló sorsra jutott a „zarándok-biznisz” is. Farkas Dénes meg örvendjen egyáltalán, hogy néha alkalmat kap egy csoportot varázsos egyénisége alá vonni! Jövedelmezőbb nagybuszokba toborzott amerikaiaknak gyorstalpalásos idegenvezetők mutatják az erdélyi templomokat. Turizmus lett a zarándok-szolgáltatásból.

De kanyarodjunk vissza a Nyikómenti árvízhez. Mivel az eltulajdonított huszonhétezer dollár mindenki lelkiismeretét megfektette, egy újabb szavazással elértük, hogy abból 20 000 dollárt a Nyikó-menti segélyezésére a PCC „átengedjen.” Így végre az isteni igazság győzött: a Farkas Dénes által keresett összeg visszazarándokolt Erdélybe, szülőfalunk megsegítésére. Akik ebben részesülnek, gondoljanak hát egy sóhajtásnyi hálaival Farkas Dénes falusfelükre is!

Dr. Gellérd Judit

Unitárius rádióműsorok

Credo – a megtartó hit műsora

Agnus Rádió, kéthetente csütörtökön 7.10-kor.

Szerkeszti: Kovács Mária.
január 26., február 9., 23.

Meditáció – az elmélkedés műsora

Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.

Szerkeszti: Kovács Mária.
január 25.

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, alkalmászerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.

Szerkeszti: Kovács Mária.
február 12.

Tavaszi virágcsokor

unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert, Koncz László
Kolozsvári Rádió,

szombaton reggel 9.15–9.30 között
január 28., február 11., 25.

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.

Szerkesztik: Újvárosi Katalin és Demeter Sándor Lóránd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Falugondnoki szolgálat Erdélyben

A falugondnokság a tevékeny, tervező önszervezés intézménye kis vagy közepes nagyságú településeken. Nem új találmány, csak reneszánszát éli – legalábbis (egyelőre) Magyarországon, ahol a 600 lélek alatti falvakban és tanyákon a „segíteni azokon, akik még/már nem tudnak segíteni önmagukon” elvén a társadalmi szolidaritás és öntudat egyik leglátványosabb formája.

A szolgálat lényege: a mindennapokban segíteni, az életet elviselhetőbbé, szebbé tenni, megoldásokat keresni az első pillantásra akár jelentéktelennek tűnő, de az élet egésze számára jellemző gondokra. Vagy általánosabb, nagyobb léptékben: az időseknek a – talán már elfelejtett – emberi méltóságot visszaadni. Az idősebb korosztály azt szokta meg, az tudatosult benne, hogy életét egy cél eléréseért kapta – „megvalósítani az irányelveket” –, élete csak eszköz a cél elérése érdekében. A falugondnoki szolgálat egyik nagy feladata tudatosítani, megvalósítani azt az isteni parancsot, amely szerint egymásért felelősek vagyunk, az ember mindennél fontosabb: Isten gyermeke, Isten legnemesebb teremtménye és munkatársa. *Ez a szolgálat segíthet a roma kérdés megoldásában is – de minden körülmények között a gondok enyhítésében.* A falugondnoki szolgálat öntudatos, következetes szeretetszolgálat, és nem a polgármesteri hivatal „meghosszabbítása”.

Mik a feltételei a falugondnoki szolgálatnak?

Mindenekelőtt kell hozzá egy falugondnok: egy köztisztviselőnek, megbecsülésnek örvendő, jó szándékú fiatal. Olyan, aki élvezi az emberek, a falusfelek bizalmát. A bizalmat leginkább a méltóság tiszteltében tartásával, a diszkrécióval tudja kivívni. Az őszinte vallomások „gyónási titokként” való megőrzése elengedhetetlen jellembeli feltétele a falugondnoknak. Ő ugyanis sok esetben a magányos személyek számára amolyan társalkodó, neki beszél ki örömeiket, de bánataikat is. És fontos a rábízott anyagiakkal való pontos elszámolás.

A falugondnokot a település közgyűlése választja pályázat és titkos szavazás alapján. Következésképpen: a falugondnok az öt megválasztó közösségnek kell hogy beszámoljon munkájáról, tevékenységéről. A falugondnok általában az önkor-

mányzat munkakönyves alkalmazottja, fizetését a megyei tanácsok szociális alapjából lehet lehívni.

A szolgálat meghatározói

Elsősorban belső indíttatásra van szükség. Minden szolgáltatást, munkát – a falugondnokot határozottan – csak jó lélekkel, az életet megszépítő, megkönnyítő szeretettel szabad végezni. Jézus vallomását meg- és átélve: „Vegyétek fel az én igám, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok, alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek. Mert az én igám gyönyörűsége, az én terhem könnyű.” (Mt 11,29–30) Az ilyen szolgálat nyomában lelki béke, nyugalom fakad.

A külső erő, az „aláírt munkaprogram” tiszteletben tartása, az ehhez való görcsös ragaszkodás elgépiesíti az egész szolgáltatást, így nagyon sokat ártunk az ügynek. A falugondnoknak többé-kevésbé sérült emberekkel kell dolgoznia. Ezek az emberek nagyon érzékenyek, az egyedül élők esetében a falugondnok nem ritkán az utolsó földi reménység életükben, nem szabad csalódást okozni.

A szolgáltatás az önmegtartózkodással is határos lehet, vagy bizonyos esetekben *kell lennie*. El kell felejteni sokszor a befektetett munkát, csak az eredményt szabad látni, ami előbb-utóbb gyönyörűséggé teszi, valóban könnyűvé és nemessé a terhet, amit a falugondnok magára vesz. „Add, hogy másokat vigasztaljak, s ne csak a magam számára keressek vigasztal-

ást, hogy másokat megértsek, s ne csak a magam számára keressek megértést, hogy több szeretetet adjak másoknak, mint amennyit a magam számára várok, Hiszen amikor adunk, akkor kapunk igazán, Amikor elfelejtjük magunkat, akkor találunk igazán magunkra, amikor megbocsátunk, akkor nyerünk igazán bocsánatot, és amikor jóságot oltunk az eliramló időbe, szolgáljuk, éljük az örök életet.” (részlet Assisi Ferenc imájából)

Az elmondottak talán „erő feletti” munkát sejtetnek, talán egy őszinte, jó szándékú fiatalban meg is fogalmazódik a lemondás gondolata: képtelen vagyok ennek a nagy feladatnak eleget tenni. A falugondnok és minden őszinte munkás éppen a munka kihívásaira válaszolva mülja felül önmagát, és nemesedik arra a magaslatra, amikor nem az elvégzett munka, hanem az elmulasztott lehetőségek foglalkoztatják. Röviden: nem azt fogja hangsúlyozni, mi mindent tett, hanem hogy mi mindent tehetett volna még.

A falugondnokok *intenzív képzésen* kapják meg azt az alapfelkészítést, amely majd munkájuk során sok kérdésben eligazítást ad. Pillanatnyilag a Magyarországi Falugondnoki Szövetség vállalja a képzést.

A falugondnokság másik fontos eleme kisbusz üzemeltetése – minden nap, a falu lakosainak érdekében. E tekintetben is, minden felelősség a falugondnoké, de minden segítséget meg is kell adniuk az egyházaknak, önkormányzatnak, civil szerveződéseknek a biztonságos és hatékony üzemeltetés érdekében.

Falugondnokaink jelenünk „irgalmas szamaritánusai” kell hogy legyenek, akik a lelkekbe reménységet oltanak, hogy szebb legyen a világ. Adjon Isten sok irgalmas lelket és kevés rászoruló!

Balázs Sándor

Sepsiszentgyörgyi élet 2005 végén

2005 végén feltűnő bőségben került sor unitárius érdekű eseményekre Sepsiszentgyörgyön.

November 8-án nőszövetségünk életében örségváltásra került sor. Dr. Albert Éva nőszövetségünk tizenöt éves kerestül hűségesen vitt elnökségi „stafétabotját” Váncsa Csillának adta át. Ugyanakkor egyhangúlag választottuk meg Albert Évát tiszteltbeli elnöknőnek. Megköszöntük városunk 2001 éves Pro Urbe-díjasának, dalárdánk egyik újrászervezőjének tevékenységét, összefogó lelkesedését. Isten éltesse, adjon neki vidám életet!

November 13-án az ünnepi istentiszteleten dalárdánk Dávid Ferenc emléknepségi énekszámokat szólaltatott meg. Délután a dalárda izelítőt adott a „holland koncertből”, mintegy hangzó illusztrációként Gazdag Géza vetítéssel összekötött előadásához. A nagyszámú érdeklődőt teával és süteménnyel vendégeltük meg.

November 26-án a zsinat sepsiszentgyörgyi választott tagjai – Kovács István tiszteletes, id. Gyerő Dávid, Kilyén Sándor,

folytatás a 10. oldalon

Ferenczi Mária Magdolna

Sepsiszentgyörgyi...

folytatás a 9. oldalról

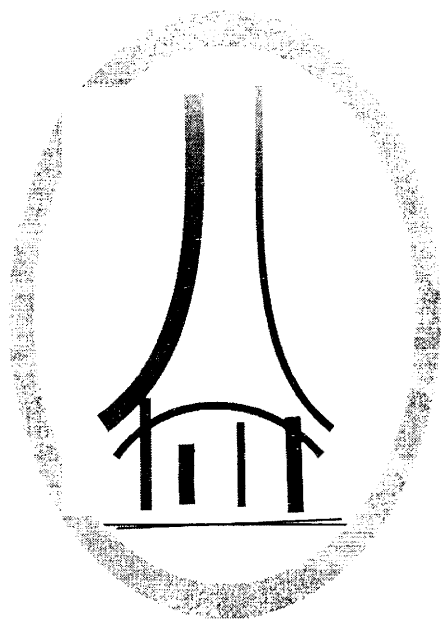
Gazdag Géza – mellett Kató Sámuel gondnokkal részt vettem Csokfalván a nem mindennapi eseményen. Meghatódottan imádkoztunk a tizenöt fiatal lelkész még szebb, nemesebb életéért, a papi hivatás szent szolgálatáért. Édesapám 49 évi szentivánlaborfalvi papi szolgálata utáni nyugdíjas lelkészként adta áldását unokájára, Koppándi B. Zoltánra, fejére téve kezét, bibliai igét olvasva. Szabó Árpád püspök lelket melengető buzdítása, Farkas Dénes esperes prédikációja, Rázmány Csaba magyarországi püspök szavai, az úrvacsoravétel, a szeretetteljes vendégfogadtatás, a színpadi tánc és ének nagy örömeivel zártuk magunkba ezt a napot.

Sikeres évadnyitó szeretetvendégséget tartottunk november utolsó vasárnapján (háziasszonyok voltak: Vánca Csilla, Fekete Éva, Nagy Júliánna és Tóth Magdolna, aki ez alkalomra is tortát sütött). Kovács István lelkészünk imája, majd a *Nagy Istenünk* kezdetű ének után a nagyszámú résztvevő meghallgatta az előadó, Kónya Ádám nyugalmazott múzeumigazgató előadását az 1956-os forradalomról. A tőle megszokott pontossággal megidézett történelmi eseménynaptár sokunk számára nagyon tanulságos volt. Nemzeti tudatunk megőrzése és utódainknak való átadása – kötelességünk. Kató Sámuel gondnok végül Farkas Elemér *Öreg 1956-os karácsony* című versét olvasta fel. A rögtönzött bazár alapanyaga asszonyaink szorgos kezemunkája volt: Vánca Csilla, Nagy Juliánna, Onofrei Rozália, Iordăchescu Vilma, Miklós Irén, Pillinger Lenke, Tóth Magdolna, Török Klára ny. tiszteletes asszony művei. Karácsonyi üdvözlőlapokat varrt dr. Albert Éva és Ferenczi M. Magdolna, szalmarátétést készített Pávelka Éva és Fazakas Ibolya. Szeretevendégségünk bevétele 2050 új

lej, valamint a vásári eladásból 87 lej volt, amit a karácsonyi gyermekcsomagok készítésére fordítunk.

Advent első vasárnapjára az Ifjúsági Egylet lelkes csapata – immár hagyományosan – elkészítette a nagyméretű adventi koszorút a templom bejáratához. Imát mondott Lakatos Sándor segédlelkész.

December 6-án asszonyaink több mint 70 csomag laskát készítettek. A bevételt pedig a nőszövetség – mint minden

évben – a karácsonyi csomagok elkészítésére ajánlotta fel. Nőszövetségünk így összesen 3 millió lejjel járult hozzá a karácsonyi angyaljáráshoz.

December 11-én az istentisztelet után a baróti Kájoni Consort régizene-együttes és a miskolci egyetemistákból álló Bartók Kórus lépett fel templomunkban. Ez az alkalom része volt a városunkban zajló V. Háromszék Nemzetközi Kamarakórus

Fesztiválnak, amelyet az Eufónia Kulturális Egyesület szervezett az adventi időszak kezdetének örömeire.

Advent utolsó hete is gazdag volt zenei élményben, hiszen egyházközségünk estéről estére zenés áhítatokkal készült a karácsonyi ünnepre. Ezek az alkalmakon áhítat után minden este meghívott zenészek adták elő műsorukat. A sort kedden este a Fűszál együttes nyitotta meg és nyújtott kellemes zenei élményt, mely zenekarnak tagja segédlelkészünk, Lakatos Sándor is. A szerda esti adventi műsort Márk Attila verséneklő előadóművész, egyházközségünk munkatársa szolgáltatta. Csütörtökön a ritmusban gazdag Snaps Vocal Band örvendeztetett meg spirituálékkal és adventi kórusművekkel. Pénteken este Fadgyas Egmund zárta a meghívottak sorát. A verseket éneklő fiatal előadó a zene és a vers segítségével imádkoztatott. E hetet a gyermekek Márk Attila és Pál Tünde által betanított karácsonyi műsora zárta, amikor a templomba is eljött az angyal. A csodálatos, 70 gyermek hangján előkészített műsor valóban gyönyörűvé tette a karácsony esti templomi együttlétet.

Egyházközségünk idei karácsonyi leigátusa az egyházközségünkből származó Csoma Csilla Mónika V. éves teológiai hallgató volt, akinek szolgálatát szívből köszönjük. Dalárdánk karácsonyi ajándéka volt, hogy az immár hagyományos elsőnap karácsonyi koncert mellett a dél-előtti ünnepi istentiszteleten is énekelünk.

Végezetül: nagy örömünkre szolgál az az újdonság, hogy október hónap elejétől Sepsiszentgyörgyön a Sláger Rádió hullámhosszán unitárius ifjúsági műsort hallgathatunk *Tiszta Forrás* címmel, kéthetente vasárnap 13 órai kezdettel. A műsort egyházközségünk fiataljai segítségével Lakatos Sándor gyakorló segédlelkész szerkeszti.

Bírósági döntés született az Egyesült Államokban közel tíz éve folyó „teremtéseméleti vitában”. Az amerikai szövetségi bíróság 2005. december 20-án úgy határozott, hogy tilos az iskolai természettudományos tanórákon tényként oktatni a diákoknak azt az elméletet, hogy természetfeletti erők hozták létre a világot.

Sem Isten, sem ufó

Az Egyesült Államokban tilos a természetfölötti teremtést tényként oktatni

John Jones, egyesült államokbeli körzeti bíró szavai szerint az „intelligent design” (ID, intelligens tervezés) elmélet összeegyeztethetetlen az egyház és az állam alkotmányos elválasztásának elvével – írja a CNN hírügynökség. „Úgy döntöttünk, hogy az elmélet nem tudományos, amellyel nem választható el alkotóitól, illetve azok vallásától. Ugyanakkor Darwin evolúciós elmélete is hiányos, de az a tény, hogy egy tudományos megközelítés nem ad minden pontban kimerítő magyarázatot,

nem lehet indok arra, hogy egy igazolhatatlan, vallásban gyökerező alternatív elméletet oktassanak az iskolában, vagy hogy félremagyarázzanak jól megalapozott tudományos állításokat” – fogalmaz a bíróság 139 oldalas szakvéleményében.

A tervezésemélet szerint a természet bizonyos rendszereinek összetettsége és bonyolultsága nem magyarázható a darwini tételekkel, hanem kizárólag a teremtőnek vagy más természetfeletti lénynek tulajdonítható. Az elmélet, amelyet először

Phillip E. Johnson *Darwin on Trial* című könyvéből ismerhetett meg a világ, nem jelenti ki kategorikusan, hogy a világot Isten teremtette. Az elmélet szerint semmiképpen sem az evolúció, hanem egy vagy több értelmes tervező, „dizájnner” műve az élet. Ilyen tervező lehet Isten vagy valamilyen földönkívüli lény. Az *intelligens tervezés* kifejezés egy keresztény kreacionista szellemű szöveggyűjteményből származik, amely 1989-ben jelent meg az Egyesült Államokban *Of Pandas and People* címmel.

A pennsylvaniai fővárostól, Harrisburgtól 40 kilométerre található Dover iskolai körzet volt az Egyesült Államokban az első, ahol elvárták a középiskolák természettudományos tárgyakat oktató tanáraitól, hogy tanítsák az intelligens tervezés elméletét.

„Darwin elmélete csupán egy elmélet, amit az új bizonyítékok alapján folyamatosan ellenőrizni kell, ráadásul *egy elmélet nem tekinthető ténynek*. Minden más elmélettel a tanulókat arra bátorítjuk, hogy ne foglaljanak véglegesen állást” – fogalmazott 2004 októberében a tervezéseméletet támogató doveri iskolai bizottság, majd megszavazta, hogy a kilencedik osztályos biológia tantervben szerepeljen az ID-elmélet, valamint hogy az iskolai könyvtáraknak legyen meg az *Of Pandas and People* című könyv. Azóta a város vezetése a kilenc bizottsági tagból nyolcat menesztett.

Válaszként a bizottság döntésére 2004 decemberében tizenegy szülő az állam és egyház szétválasztásáért küzdő szervezettel (Americans United for the Separation of Church and State) és egy szabadságjogi egyesülettel (American Civil Liberties

Union) összefogva bírósági keresetet adott be. A bíró hat hétig tárgyalta az ügyet, a vizsgálati szakasz novemberben fejeződött be. Jones bíró határozata megszüntette a körzeti iskolai bizottság elvárásait, amelyek kötelezték a tanárokat, hogy becsméljék és rossz színben tüntessék fel az evolúciós elméletet, viszont hivatkozzanak a vallásos alapokon nyugvó „intelligens tervezés”-elméletre.

„Aki nem ért egyet a döntéssel, nyilván aktivista bírászkodás jelének tekinti a határozatot. Aki így tesz, hibát követ el, ugyanis ez szemmel láthatóan nem aktivista bíróság. Épp ellenkezőleg, a körzeti iskolai bizottság aktivista tevékenysége eredményeképpen került látókörünkbe az eset” – védte álláspontját Jones bíró, akit ráadásul az „intelligens tervezésben” hívó Bush elnök nevezett ki.

Az amerikai akadémia, a National Academy of Sciences nem tartja tudománynak a tervezéseméletet, főképp azért nem, mert a testület szerint az élet eredetét természetfölötti beavatkozásra visszavezető hipotézisek kísérleti úton nem bizonyíthatók – a tudósok jó része leszólja, és kreacionista áltudománynak, vallási dogmának nevezi az elméletet. Az „intelligens tervezés” proponensei viszont azzal érvelnek, hogy számos, a Földön tapasztalható jelenség – elsősorban persze maga az élet – értelem jeleit („signs of intelligence”) mutatja; ezek olyan fizikai jellemzők, amelyek mindenképpen szükségessé teszik egy „tervező” jelenlétét.

Munk Veronika, *forrás: index.hu*

Az 1940-ben alapított egyesült államokbeli Unitárius Univerzalista Közszolgálati Bizottság (Unitarian Universalist Service Committee) rendkívüli eseménnyel zárta a megalakulásának 65. évfordulója alkalmából szervezett rendezvény-sorozatot. A Jeruzsálemben székelő Yad Vashem Holocaust Intézet ugyanis decemberben bejelentette, hogy a bizottság társalapítóinak, Waitstill Sharp unitárius lelkésznek és feleségének, Martha Sharpnak a Népek Igaza kitüntetését adományozza a II. világháború alatt zsidó polgárok megmentésében tanúsított magatartásáért. A kitüntetés az intézet eddig több mint húszezer embernek ítélte oda, a Sharp házaspár előtt csak egy amerikai állampolgár részesült belőle.

A 2005. esztendő vége Egyházunk nyugdíjasai számára az ajándékozás és együttérzés újabb szép időszaka volt. Az egyesült államokbeli Unitárius Lelkeszi Segélyszervezet ugyanis sorozatban immár ötödik éve biztosított évi egy összegben kifizetett nyugdíj-kiegészítést és támogatást, amelyet ez alkalommal harminchárom nyugdíjas lelkész és huszonhét lelkész-özvegy vehetett át.

A hagyományos újévi püspöki fogadás január 1-jén volt Kolozsváron a püspöki rezidencián, ahol Egyházunk püspökének meghívására Kolozsvár unitáriusai, egyházi főtisztviselőink, lelkészeink, az egyházi közigazgatási hivatal munkatársai és más vendégek együtt köszöntötték az új esztendőt. Dr. Szabó Árpád püspök a 2005. évet értékelő beszédében számba vette az Egyház és intézményei megvalósításait, amelyre dr. Máthé Dénes főgondnok válaszolt beszédében.

A Nyikómenti árvíz-segélyhez való hozzájárulásként újabb nemzetközi unitárius forrásokból érkezett támogatás. Az év elején a Cseh Unitárius Egyház és a Dániai Unitárius Egyház vezetői arról értesítették Egyházunk központi hivatalát, hogy a karácsonyi ünnepi adományait erre a célra ajánlják fel.

Az angliai The Unitarian College Manchester és a Manchester Harris College Oxford lelkészeink és teológiai tanáraink szakmai továbbképzésének újabb lehetőségét ajánlott fel. A három hónapos intenzív kutatást idén drd. Kovács Sándor, a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara tanára veszi igénybe, aki januártól áprilisig tartózkodik a szigetországban.

Kórházlelkészi szolgálat

működik Székelyudvarhelyen,
Sepsiszentgyörgyön
és Kolozsvár 15 kórházában.

Hogy beteg hozzátartozóját
idejében elérjük,
kérjük tartózkodási helyét
(nevét, a kórházat
és a kórterem számát)

a következő telefonszámokon
bejelenteni:

Török Áron,

Sepsiszentgyörgy,
0267-316201,

Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100.

Ferenczi Enikő, Kolozsvár,
0740-063767.

**Mindenkire
vigyázni akarunk.**

Újévi köszöntő

Karácsony, a szeretet ünnepének elmúltával, jövőbe vetett hittel fürkésszük az eljövendő év titokzatos mélységeit. Ilyenkor, az új esztendő hajnalán minden ember felméri, hogy mi az, amit át kell mentenie, magával vinnie az érkező időbe. Vagy talán olyan emlékek kísértik, melyeket el szeretne felejteni, vagy meg nem történtté tenni.

Szép, régi hagyományainkhoz híven mindenki boldog, békés új évet kíván szeretteinek, barátainak, ismerőseinek. Ha az a sok jókívánság, ami ilyenkor elhangzik „valósággá válna, oh de nagy boldogság szállna a világra”. Minden hívő ember bizakodással csak a szépet, a jót, a felemelőt, a nyugalmat várja az eljövendő évtől.

Vajon mi nők teszünk-e valamit jókívánságaink megvalósításáért? Én tiszta szívből hiszem és remélem, hogy igen, hisz a családi élet nyugalma, békéje rajtunk is múlik. Közösségi életünk bensőséges, vidám, együtt érző hangulata vajon nem tőlünk függ-e? Az, hogy oda tudunk figyelni a nehézséggel küzdő, a bajba jutott, egyedül élő embertársunk vívódásaira, nem a nő léleksegítő, együtt érző érzékenysége vall-e? Minden körülmény között szükség van a női lélek megértő készségére, amely mindig megérzi a mélyen elfojtott fájdalmat, amire enyhületet lehet hozni a felebaráti szeretet gyakorlásával.

Nem tudjuk mi vár ránk az elkövetkező új esztendőben, de ha tiszta szívből, őszintén tudunk egymásnak szép és boldog új évet kívánni, akkor hiszem, hogy egymás kezét fogva részesei tudunk lenni felebarátunk örömeiben és sikereiben. Vagy éppen a megpróbáltatások perceiben megerősítjük őt a küzdelem tovább folytatására.

Az új esztendő első perceiben azt kívánom minden nőtestvéremnek, hogy mind egyéni, családi és közösségi életüket messzire kerülje el a gyász sötét fellege. Minden viszályt és ellenségeskedést váltson fel a megértés és a szeretet összetartó köteléke. Mert ha a szeretet irányítja életünket, úgy bátran nézhetünk szembe az új év kihívásaival, s Nőszövetségünk erősödni és növekedni fog. Ezzel a reménnyel és hittel kívánok mindenkinek áldásos, békés és boldog új esztendőt!

Szabó Magdolna

Angyaljárás Lókodon

Életünk mérföldkövei azok az ünnepek, amelyek naptár szerint minden évben eljönnek. Várják ezeket az ünnepeket kicsik és nagyok, mindenki a maga lelkülete és tanult szokásai szerint. A mai keresztény ember számára a karácsony jelenti a legnagyobb ünnepet, talán azért, mert a gyermek születése nagyon is emberi, mindannyiunkhoz közel álló, családi örömet hozó esemény. Ilyenkor vágyunk a legjobban szeretteinkkel együtt lenni. De vajon hogyan éreznek azok, akik öregotthonban töltik az ünnepnapokat? Hogyan lehet enyhíteni számukra a család hiányát?

Ebből a gondolatból kiindulva az Unitárius Nők Országos Szövetsége az Illyés Közalapítványtól 2005-ben pályázati úton szociális célokra nyert támogatást a Lókodi Ökumenikus Öregotthon lakóinak karácsonyi megajándékozására fordította.

December 14-e ködös reggelén kis küldöttségünk, Paskucz Viola, Orbán Erika, Rüs Fogarasi Tibor lelkész és alulírott elindultunk Lókodba. Ebéd után az idősek már vártak ránk a ház tágas nappalijában. A fehér ruhás gondozók segítettek, hogy mindenki elfoglalja a helyét. Rüs Fogarasi Tibor rövid imája és néhány ismert karácsonyi ének közös megszólaltatása következett gitárkísérettel, azután átadtuk a névre szóló ajándékosmagjainkat édességekkel, kozmetikai és használati cikkekkkel.

Fogadásunkra a ház lakói kis műsorral készültek. Sanyi bácsi, a szervező konferált, szavalt, muzsikált. Néhányan részt vettek az előadásban versekkel, énekszámokkal, szájharmonikával.

Ahogy körülnéztem a teremben, sokan magukba roskadva ültek. Vajon mire gondoltak? Régi karácsonyokra a gyermek-

korban? Vagy azt idézték fel, amikor maguk készítették a családnak a karácsonyi ünnepet? Most talán szerencsésebbek voltak azok, akiknél a kor elhomályosította az emlékezés képességét, és jelen helyzetüket sem fogják fel teljes mértékben. Ahány arc, annyi emberi sorsot rejt. Mindenkinek megvan a maga története. Nem tudhatjuk, nekünk milyen öregkort szán a sors. De azt tudjuk, hogy mindannyian Isten gyermekei vagyunk, és hitünk arra kötelez, hogy szeressük felebarátainkat. Szeretetünket pedig legjobban tetteink mutatják meg. Ez a gondolat vezérelt, amikor eldöntöttük, hogy program szerint az év minden hónapjában egy-egy helyi nőszövetség látogassa meg az öregotthon lakóit. Ezért tett látogatást az UNOSZ küldöttsége is, hogy hitünkről cselekedetünkkel tegyünk bizonyosságot.

Asztalos Klára

Hagyományos találkozás

*„És mintha utolsó lenne minden napom:
végső lehetőség, utolsó alkalom..
Úgy váljék valóra, legyen terve tette,
Mintha soha többé holnap nem követné!”*

2005. november 24-én az urmösi Mária Nőszövetség tíz asszonya a nagyajtai nőszövetség kedves meghívásának tettek eleget. Elindulásunk előtt nőszövetségünk naplóját lapozgattam. Első találkozásunk pontos dátuma: 2000. március 1-je, itt, Úrmösön, majd a hónap végén Nagyajtán. Öt éve annak, hogy járjuk azt az utat, amely Nagyajtára, majd Úrmösre vezet.

Igen, azóta rendszeressé, hagyományossá vált ennek a két nőszövetségnek a találkozója.

November lévén meleg szobával vártak. A szépen és gazdagon terített asztal arról árulkodott, hogy vendégszerető, szor-

gos asszonyok az Olton túl is a „Máriák”. Mindenik teríték előtt egy-egy virág díszelgett, amely a szeretet gyöngyszemeiből készült. Gondolataim tovább fonódtak: „Isten szeretete olyan, mint a napfény... mindig és mindenütt ott van”. Igen, a kis virágokra pillantva, úgy éreztem, melegséget, szeretetet, barátságot sugároznak. A kora tavasszal Úrmösön elhintett szeretetmagvak „meggyökereztek” és asszonyainkat szorosan összefonták. Így találkozásunkat egymás kezét megfogva imával kezdtük: „Uram, tégy engem békéd eszközévé...”, amikor jóságot oltunk az eliramló időbe, szolgáljuk, éljük az örökéletet.”

Ez alkalommal sem maradt el a tevékenységünkről szóló beszámoló. Boldogan mesélhettük, hogy a gyöngyfűzést urmösi asszonyaink is szépen megtanulták, az öregek vasárnapját is részletesen elmeséltük. Az ajtai asszonyok csodás tette ragadta meg figyelmünket: az elhagyatott, beteg öregek felkeresése; csomagokat visznek nekik, karácsonyi édességgel kedveskednek.

Úgy éreztük, egymástól kölcsönösen tanultunk újra valamit. „Szeressük egymást, gyerekek” – énekeltek közösen.

Indulás előtt megköszöntük a nagyajtai asszonyoknak a kellemes délutánt, fáradságukat a sok finomságért. Isten adjon erőt, egészséget mindannyiunk számára, hogy hagyományos találkozásaink továbbra is megmaradjanak!

Adorjáni Gyöngyvér

ifjúsági oldal

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 2006. évi központi rendezvényeinek helyszín- és naptárterve

IX. ODFIE Versmondó- és népdaléneklő verseny, február 24–26., Brassó

Táborvezetők szakmai találkozója, április 7–9., később meghatározandó helyszínen

Foglalkozásvezetők találkozója és rendezői tábor, április 21–23., később meghatározandó helyszínen

Fiatal felnőttek III. találkozója, május 5–7., később meghatározandó helyszínen

Magyar unitárius gyermek- és ifjúsági szórványtábor, XIII. kiírás, később meghatározandó helyszínen és időpontban

Unitárius ifjúsági táborok, VII. kiírás; később meghatározandó helyszíneken és időpontban. (Közreműködés az Erdélyi Unitárius Egyház általi szervezésben.)

Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút, július 28. – augusztus 8., Erdély-szerte

X. ODFIE Színjátékos találkozó, augusztus 4–7., később meghatározandó helyszínen

Unitáriusok VIII. egyetemes találkozója, augusztus 12., Szejkefürdő (Közreműködés a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius egyházközség általi szervezésben.)

XXX. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia, augusztus 17–20., később meghatározandó helyszínen

IX. ODFIE Vezetőképző és az ODFIE 2006. évi küldöttgyűlése, augusztus 28–31., később meghatározandó helyszínen

Unitárius egyetemisták és főiskolások V. találkozója, október 27–29., később meghatározandó helyszínen

IX. ODFIE Egyház- és nemzetörténelmi vetélkedő, november 3., Kolozsvár

Dávid Ferenc emlékzarándoklat (kilencedik alkalom), november 4., Déva

Hitértelmező hétvége (III. kiírás), november 24–26., később meghatározandó helyszínen

Fiatal egyetemes találkozója (II. kiírás), később meghatározandó helyszínen és időpontban

Stratégia-tervező műhelytábor, később meghatározandó helyszínen és időpontban

Kincsünk: a fiatalok

Sziasztok! Megjöttetek?!... Foglaljatok helyet, beszélni szeretnék veletek.

Szeretném elmondani, milyen ügyesek vagytok. De ezt különben is tudjátok. Hát nem te mondtad, Imre? Amikor kérdeztem: „Írjak-e rólatok?”, gyorsan így válaszoltál: „Írjon, Papnéni, írjon, hiszen olyan ügyesek vagyunk!” Szeretném elmondani, hogy öntudatosak is vagytok, és megbízhatóak. Lehet rátok alapozni. Emlekszem, egyszer a papcsaládok találkozásán arról beszélgettünk, hogyan neveljük gyerekeinket – mármint a „papfiókákat” –

az egyházközség oszlopos tagjaivá. Ismeritek Csongort? „Napirenden” erre próbáltam nevelni. S most, hogy „elrepült” közülünk, közületek, maradtatokti. Ti, akiket fiókáimként tartok számon. Ti, akiket „szót értek”.

„Imre, valamit meg kell beszélünk!” – sokszor hangzott el ez a mondat az ifjúsági teremben, a templomban az istentisztelet után vagy akár a telefondróton át.

folytatás a 14. oldalon
Benedek Enikő

Kincsünk: a fiatalok

folytatás a 13. oldalról

És minden felhívásra lelkesen válaszoltatok, egyházközségi életünkben tevékenyen részt vettetek. Valahogy másabbak vagytok, mint az előző generációk. Ők élték a saját „ifis” életüket. Ti mindenkor elmondjátok a terveiteket, elképzeléseiteket, még anyagi alappal is rendelkeztek. A tavalyi „keresetekből” is egy értékes CD- és kazettalejátszós rádiót vásároltatok. Tudom, hogy az idén is egy bejáratú ajtó megvásárlásán töritek a fejeteket (persze ebbe besegít a Nőszövetség is). Látom, hogy ragaszkodtok ahhoz, hogy

ez a *miénk*, egy közösségé, amelynek tagjai vagyunk, amely mi vagyunk.

Most pedig szeretném visszajátszani itt nektek a tavalyi eseményeket. Január hó: szavaltatok a vallásszabadság napja alkalmával. Március hónapban nemcsak a szokásos ünnepre készültetek, hanem az imahét minden egyes napján egy-egy verssel kedveskedtetek a vendéglelkészeknek és a gyülekezet tagjainak. Jelen voltak az öregek vásárnapján, ti vezettétek a vasárnap iskolát. Dávid Ferenc halálának emléknapja alkalmával is jeleskedtetek. Az adventi vasárnapokon meggyőztétek az embereket arról, hogy „Isten országa eljő, útban van / és alkotmánya lesz a sze-

retet” (150. ének). Emlékeztek, hogy az általatok süttött kürtőskalács azon a bizonyos vasárnapon nem volt elég?

Itt egy kicsit megállok... És bevalom őszintén: szeretlek és tisztellek titeket. Soha annyi együttérzést, jóindulatot, biztatást nem tapasztaltam, mint amikor elindultam, hogy megtartsam az adventi előadást. Utánam suttogtatok: „Legyen ügyes, Papnéni!”

És akkor, azon a vasárnapon sírtunk. Köszönöm a könnyeket, köszönöm hogy vagytok!

Aztán karácsony, maga volt a tökély. ... „Imre, valamit meg kell beszélünk!”

Egy szavalóverseny margójára

Iskolánkban, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban november 19-én nagy volt a sürgés-forgás. Nagy dologra készülődött intézményünk aprajagya. Ma lesz a *Most szólj, rigó!* szavalóverseny megyei szakaszának fordulója. A versenyre 62 tanuló nevezett be a kolozsvári és a Kolozs megyei iskolákból. A zsűriben a kolozsvári színház és opera közismert és közkedvelt művésznői vettek részt (Vitályos Ildikó, Krasznai Paula, Mátyás Mária és Varga Csilla).

A Dávid Ferenc imateremben Orbán Erika lelkész-vallásánár köszöntötte a vendégeket, és az ünnephez méltón rövid áhítatot mondott. A versenyre az I-II. osztályosoknak Áprily Lajos *Hinta* című költeményét és egy szabadon választott verset kellett megtanulniuk, míg a III-IV. osztályosok Áprily *Enyedi diákok* című

versével és egy szabadon választott költeménnyel jelentkezhettek.

Kiértékeléskor a zsűri mindenkit megdicsért, mert – mint mondták – minden szavaló kiválóan használta anyanyelvét, szépen hangzottak a hosszú magán- és mássalhangzók.

Jó érzés volt látni a sok kipirult arcot, de az még nagyobb élményt nyújtott, amikor minden kis versmondó átvehette a megérdemelt díjat. Mert hála az iskola vezetőségének és a Nőszövetség elnökének (Asztalos Klárának), tiszteletbeli elnökének (Zsakó Erzsébetnek), valamint Gyöngyössy Zoltán és Rigmányi János szülőknek, erről a versenyről egyetlen gyermek se ment haza üres kézzel. Minden szavaló kapott: egy kitűzött (ezen egy színes kisrigó és a verseny mottója, illetve a 2005. évszám szerepelt), egy-egy szép-

irodalmi könyvet, egy hímezett könyvjelzőt és egy oklevelet. Köszönet illeti még azokat a líceumi diákokat is, akik szabad idejükben segítettek a verseny lebonyolításában, és szívvel-lélekkel „kistestvéreik” mellett álltak, követendő szép példáját bizonyították az összetartozásnak – iskolánk hírnevéhez méltón viselkedtek.

a Balázs Ferenc Oktatási Tanácsadó
Központ munkatársai

Két naptár közt

Az íróasztalomnál ülök, előttem a már megszokott tárgyaim. Minden a régi. Látszólag semmi sem változott – de azért mégis: egy évvel többet írunk. A falról az imént vettem le a 2005-ös naptárt. Jól látszik még a nyoma, tagadhatatlanul ott volt néhány perccel ezelőtt. Esetleg egy jó festés tüntethetné el a nyomát. A keret helye megmutatja magát, nincs más dolgom, csak hogy a vonalak mentén felragasszam az újat, s csodálkozva böngésszem. Még olyan friss, mint ez az új esztendő. Nyom-

daszaga van, s minden lehetőségével és kihívásával áll előttem. Tiszta, mint egy új lap, mint egy csecsemő tekintete. Nem tehetek mást, mint hogy belegondolok abba a rengeteg eseménybe, amely rám vár az elkövetkező hónapokban. A régi naptár ott hever a lábamnál, a földön. Már nem használható semmire. Annak az ideje lejárt, és mégis tele van írva rengeteg emlékekkel. Az életemnek egy részét képezi. Csak úgy találok rá nézek rá egy-egy napra, egy-egy pillanatra, s akarva-akaratlanul már gördülnek is elő az emlékek, az események, a sikerek és a kudarcok – az emberi emlékezetre jellemző összevisz-szaságban.

A két naptár között állunk mindannyian ez új esztendő küszöbén. Egyrészt

ott van a múlt az emlékeivel, másrészt a jövő a maga lehetőségeivel. Ilyenkor talán mindenki elvégzi a számvetést, s remélhetőleg mindenkinek akad néhány perce, hogy a nagy szilveszteri örömben kissé magába szállva végiggondolja önön életét.

Hát, vessünk egy nagyon általános tekintetet az ODFIE elmúlt évére, hogy aztán lássuk a jövőt. Rendezvényeink jó hangulatban zajlottak, kiemelkedőbb gondok nélkül. Ám, az egyiknek a végére bekövetkezett az, ami miatt az elmúlt esztendő még sokáig fájdalmasan emlékezetes marad: a székelyföldi árvíz. Szervezetünk tagjai megpróbálták lehetőségeik szerint segíteni azoknak, akik a tavalyi

konferenciánknak otthont adtak. Nemcsak Kobátfalván, hanem a környező falvakban is igyekeztünk segíteni. Folyamatosan próbáltuk emelni rendezvényeink színvonalát, javítottuk a már létezőket, s álmodtunk újakat, jobbakat. Közben egy-leteink száma nem csökkent, de nem is gyarapodott. Amit időnk és tehetségünk megengedett, megtettük, de úgy látszik ez még mindig nem elég. Még többet kell dolgozni, álmodni, szaladni, hogy még több fiatal érezze úgy, hogy az egylet számára igazi otthon lehet. Keseregni nem kell, mert a ránk oly jellemző dolgokból

egy fikarcnyit sem veszítettünk. Vessünk egy röpké pillanatot az új naptárra. Azt, hogy majd mi történik, nem tudhatjuk. Azt viszont tudjuk, hogy szeretnénk még többet tenni azért a közösségért, amelyhez tartozunk. Egy sor új rendezvény készül megjelenni életünkben, a régiéig pedig új köntösben várnak ránk. Jelentős év hajnalán állunk most, hisz a két nagy nyári rendezvényünk jubileumi évfordulóhoz érkezett. Reményeink szerint méltó módon meg is ünnepeljük majd ezen alkalmakat. Végezetül talán annyit: álmodni csak úgy érdemes, ha közben

mindannyian tudjuk: tenni is kell annak érdekében, hogy terveink valóra váljanak. Mindenkinek meg kell tennie mindent annak érdekében, hogy az, amit annyira szeretünk az egyletben, megmaradjon. A magam és társaim nevében kívánok mindenkinek sikerekben gazdag új évet! Adja az Isten, hogy majd 2007 elején, mikor újra naptárt cserélünk, szép emlékekben gazdag esztendőre tekinthessünk vissza. Jó munkát, erőt az álomhoz és a tethöz egyaránt!

Rácz Norbert

Kedves Felfedezők, kedves Barátaink!

Boldog új évet kívánva köszöntelek szeretettel a 2006. év kezdetén. Ez alkalommal is – akárcsak eddig – a kezetekben levő *Unitárius Közlönyben* találjátok a helyes válaszokat a Forgósél kérdéseire. Levélben kell válaszolnotok a lennebb megadott címre, a kivágott és olvashatóan kitöltött szelvényen, illetve külön papírlapon a Tükör rovat feladatára – mindezt egyetlen borítékban küldjétek!

Amint tudjátok, ajándékpontot kap az a versenyző, aki új "versenytársakat" szervez be. Fontos az ajándékpont-szerzéshez: a frissen beszervezett játékosnak legalább három fordulóban játszania kell, és természetesen fel kell tüntetnie az őt játékba bevonó társának a nevét. A játék komolyságára való tekintettel már most figyelmeztetünk: aki a kérdésektől eltérő tárgyú, komolytalan válaszokat ad, automatikusan kiesik a játékból. Igyekezzetek teljesen kitöltött válaszcsoomagokat beküldeni a maximális pontszám-értékelés érdekében.

Gratulálunk az eddig beérkezett pontos válaszokhoz, a szép versekhez. Megőrizzük őket egy lehetséges utólagos közlés céljából. Izgatottan várjuk továbbra is leveleiteket.

Köszönjük László Kunigunda Beáta és Fodor Szilvia városfalvi, valamint Forró Tímea kézdivásárhelyi versenyzőknek a kreatív játék-javaslatot a Tükör részére. A játék folyamán közöljük ötleteiteket. A forduló végén a záró kiértékelésben külön felüntetjük a szakírányító lelkészek, vallástanárok, segítők nevét.

Javasoljatok továbbra is kreativitást fejlesztő feladatot. A sikeresebbekből válogatunk, és feltüntetjük a feladatgazda nevét is.

Az alábbi feladatok megoldásának beküldési határideje: **március 1-je.**

Sikerekben, örömben gazdag évet! Isten Áldjon!

Küldeményeket az alábbi címre várjuk:

Fekete Levente

527005 Aita Mare Str. Főút 349.

Jud. Covasna

Tükör

Készítsd el a Felfedezők verseny jelvényét. Akár kicsinyített zászlóként is megrajzolhatod. (Ötletgazda: Forró Tímea, Kézdivásárhely)

Forgósél

1. Mi a címe a sepsiszentgyörgyi Sláger Rádió unitárius ifjúsági műsorának?
..... 5 pont
2. Egésztisd ki:
„Add vissza anyámat, add vissza gyermekeimet –
.....” 5 pont
Hol olvasható? 5 pont
3. Ki szerezte a Nyikómenti árvízkárosultak részére érkezett 20 000 dollárt?
..... 5 pont

Akik válaszoltak:

októberi feladatainkra

1. László Kunigunda Beáta (Városfalva) VII. 45 pont
2. Fodor Szilvia (Városfalva) VII. 68 pont
3. Forró Tímea (Kézdivásárhely) VII. 45 pont
4. Bancsi Rigó Zsuzsanna (Homoródszentmárton) VII. 45 pont
5. Tófalvi Barni (Székelyudvarhely) VI. 25 pont
6. Görtner Szilárd (Székelyudvarhely) VI. 45 pont
7. Gergely Beáta (Székelyudvarhely) VIII. 30 pont
8. Pap József (Székelyudvarhely) VI. 30 pont
9. Szász Tikosi Zoltán (Székelyudvarhely) VII. 30 pont
10. Józán Júlia (Tordatúr) VII. 45 pont
11. Györgyilés Izolda (Kökös) VIII. 45 pont
12. Fekete Ágnes Heini (Nagyajta) VIII. 45 pont
13. Küküllődombó I., II., III., IV., V., VII. osztályok: 35 tanuló.

novemberi feladatainkra

1. Györgyilés Izolda (Kökös) VIII. 45 pont
2. Kósa Kázmér (Kökös) IV. 35 pont
3. Józán Júlia (Tordatúr) VII. 35 pont
4. Fekete Ágnes Heini (Nagyajta) VIII. 35 pont
5. Fodor Szilvia (Városfalva) VII. 35 pont
6. László Kunigunda Beáta (Városfalva) VII. 35 pont
7. Forró Tímea (Kézdivásárhely) VII. 35 pont

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Ürmös), **Balázs Sándor** lelkész (Szentgerice), **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök, tiszteletes asszony (Segesvár), **Benedek Jakab** lelkész (Segesvár), **Elekes Botond**, a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnoka (Budapest), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **dr. Gellérd Judit** lelkész, orvos (San Francisco), **Kolumbán Gábor** egyetemi tanár, főgondnok (Székelyudvarhely), **Kiss Károly** lelkész (Medgyes), **Rácz Norbert** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Simó Edmund** (Sepsiszentgyörgy), **Szabó Magdolna** könyvelő, UNOSZ-tisztségviselő, főtisztelendő asszony (Kolozsvár)

Vízzintes: 1. Gellérd Imre, volt siménfalvi és homoródszentmártoni lelkész lányának, Gellérd Juditnak a könyve apjáról. 14. Fonalat lecsavar. 15. Súlyos betegségben szenved. 16. Borzasztó vihar, rossz időjárás. 18. Nagy mezőség, alföld. 19. Kocsonyás anyag. 20. Női név, Hunor és Magor anyja. 22. Kis falu Udvarhelyszéken. 24. Izomban van. 25. „Beszél” a majom. 26. Szigligeti személyneve. 27. Svéd és ausztriai autójelzés. 28. Francia naturalista író volt (Émile). 31. Bízik valaminben. 34. Ókori balkáni nép volt. 36. Korai gyümölcs. 37. Juhok szállása. 38. Füzetbe jegyző. 40. A rabság egyik jelképe. 42. Város Kolozs megyében. 43. Francia filmcsillag volt (Brigitte). 44. Gellérd Imre hitvallása.

Függőleges: 1. Éppen csak. 2. Mellékútra fordul. 3. Szentenciát kimondó. 4. Beleharap. 5. Szántóeszköz. 6. Kerti zöldség. 7. Vízlágyító szer. 8. Nehezen él. 9. Skálahang. 10. Lovag szolgája. 11. Tözsdei dolgozó. 12. Férfinév. 13. Bölöni László csapata volt. 17. Karol. 21. Régimódi. 23. Észak-amerikai indián törzs. 24. Ennél előbbi helyre (két szó). 29. Drágakő-féle. 30. Alul. 32. ... Front, politikai alakulat volt. 33. Ebben a pillanatban. 34. Teréz, becézve. 35. Tamási személyneve. 38. Helyhatározórag, a -ben párja. 39. Erre a helyre. 41. 101 római számmal. 43. Igekötvő.

Két közmondás

Vízzintes: 2. Magyar közmondás. 13. Vékony fém- vagy falap. 14. Pusztító. 15. Magyar politikus (Gyula). 16. Becsap. 17. Férfinév. 18. ... de Maupassant, francia író volt. 19. Szibériai folyó. 21. Régi hangszer. 23. Kezdőpont. 25. Papbér. 28. Csavar. 31. Király széke. 32. Szintén. 33. Nagyon vágyakozik valami után. 35. Merészen emelkedik. 38. Szoknya. 39. Sótalan a leves. 40. Nagy mesemondónak személyneve. 41. Adás közepé! 42. Fukar. 44. Éppen csak hozzáér. 45. Errefele!

Függőleges: 1. Magyar közmondás. 2. Elektromágneses kapcsoló. 3. Arab állam. 4. Szintén nem. 5. Fafajta. 6. Az utolsó magyar királyné volt. 7. Szlovák folyó. 8. Ezen a helyen. 8. Motor forgó része. 10. Középen szól! 11. Portéka. 18. Forgástengely. 20. Latin kettőshangzó. 22. Róma folyója. 24. ... Gate, híres San Francisco-i híd. 26. Idea. 27. Szereplő a Bánk bán-ban. 28. Oldatot töménnyé tesz. 29. Férfinév. 30. Kitekint. 34. Mókus-féle állat. 36. Hibásan jegyez. 37. Alul. 38. Irat. 43. Germánium.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: 2006. március 5-e. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét márciusi lapszámunkban közöljük.

Novemberi rejtvényeink megfejtése: *Hasznos tévedés*: Köszönöm, fiam, Fogadja el ezt az ezrest! *Nyelvi totó*: A názáreti Jézus.

Könyvjutalmat nyert **Korondi Hajnalka** alsófelsőszentmihályi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár

Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.